

BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

**Titu
MAIORESCU**

Critice

LITERA

biblioteca ~școlarului

Titu
MAIORESCU
•
CRITICE

litera

INTERNAȚIONAL
BUCUREȘTI – CHISINĂU

TABEL CRONOLOGIC

- 1840 În ziua de 15/27 februarie se naște la Craiova Titu Maiorescu, fiu al lui Ioan Maiorescu, profesor și inspector la Școala centrală din Craiova. Ardelean de origine, Ioan Maiorescu (n. 1811 la Bucurdea - Grânoasa, lângă Blaj, m. 24.VIII.1864 la București) se trăgea dintr-o familie țărănească, iar numele său adevărat era Ioan Trifu. Datorită unei înrudiri după mamă cu Petru Maior, începu să semneze I. Trifu Maioreanu, I. Maior, I. Maiorescu, optând în cele din urmă pentru I. Maiorescu. Teolog prin formație (cu studii la Blaj, Pesta, Viena), I. Maiorescu se dovedește un liber cugetător. Profesor la Cernăuți, Craiova, Iași, București, el rămâne o figură luminoasă a epocii de formare a învățământului românesc modern. Mama lui Titu Maiorescu, n. Maria Popazu, este sora cărturarului episcop al Caransebeșului, Ioan Popazu. Familia Popazu era de la Vălenii de Munte și, se pare, de origine aromână.
- 1842-1843 Peregrinări ale familiei Maiorescu la Brașov și Iași.
- 1846-1849 Titu Maiorescu este elev al școlii primare din Craiova. În zilele revoluției, Ioan Maiorescu plecând în misiune la Frankfurt am Main, Maria Maiorescu cu copiii pribegeste la București, Brașov, Sibiu. Prin dec. 1848 sub conducerea lui Avram Iancu, familia lui Ioan Maiorescu ajunge la Blaj. Din nou la Brașov, Titu Maiorescu continuă cursul primar (1848/1849 și 1849/1850) la școala protodiaconului Iosif Barac.
- 1850-1851 Absolvind școala primară, Titu Maiorescu este înscris la Gimnaziul românesc din Schei-Brașov, gimnaziu înființat în 1850 prin strădania unchiului său, Ioan Popazu, pe atunci paroh al bisericii Sf. Nicolae din Schei, apoi protopop al orașului.
În casa protopopului Popazu îl vede pe Anton Pann care îi va lăsa o impresie de neșters.
- 1851 În septembrie familia Maiorescu se stabilește la Viena, unde tatăl era salariat al Ministerului de justiție. În octombrie Titu Maiorescu este

înscris în clasa I la Gimnaziul academic, anexă pentru externi a Academiei Theresiane. Peste o lună i se echivalează anul de gimnaziu de la Brașov și este trecut în clasa a II-a.

1855 Ca elev al Gimnaziului academic vienez, Titu Maiorescu își începe notațiile Jurnalului personal, ținut până în iulie 1917, în 42 de caiete aflate astăzi în fondul de manuscrise al Bibliotecii Academiei Române și la Biblioteca Centrală de Stat din București.

1856 La 6 octombrie Titu Maiorescu intră ca intern în Academia Theresiană. 1857 Trimite la 3 ianuarie o scrisoare către Gazeta Transilvaniei, semnată Aureliu, cu intenția de a servi ca prezentare unor traduceri ale sale din Jean Paul (Noapte de Anul Nou), pe care le trimitea revistei. Deși traducerea nu a fost publicată la acea dată, scrisoarea editată de Aurel A Mureșianu în Gazeta cărților, nr. 1, 1934 este considerată totuși „cea dintâi încercare publicistică” a lui T. Maiorescu, titlu sub care a și fost tipărită.

1858 Absolvirea Academiei din Viena.

În acest institut de învățământ, frecventat de elevi din aristocrație, Titu Maiorescu se impusese prin inteligență și perseverență în studiu, fiind declarat, la absolvire, întâiul pe școală. Părăsirea definitivă a Vienei la 31 iulie și întoarcerea la Brașov. La începutul lui noiembrie pleacă la Berlin, înscriindu-se la Universitate (pentru studii de filozofie și drept).

1859 24 ianuarie Unirea Principatelor.

Stabilindu-se la București, Ioan Maiorescu este numit prin decret domnesc „prezident la Obșteasca Epitropie” și, după câteva luni, director la Eforia Instrucțiunii Publice.

Preparator pentru limba franceză în familia Kremnitz, Titu Maiorescu dă lecții celor patru copii ai familiei: Clara (viitoarea sa soție), Helene, Wilhelm (viitorul dr. W Kremnitz, soțul Mitei, n. Bardeleben) și Hermann. Titu Maiorescu își trece doctoratul în filozofie la Giessen, magna cum laude. Universitatea din Giessen îi considerase, în vederea doctoratului, ultimii doi ani de la Theresianum drept studii universitare. Întors în țară, publică articolul Măsura înălțimii prin barometru în revista Isis sau natura.

La 1 octombrie pleacă la Paris ca bursier al Eforiei, unde va studia dreptul. În răstimpul studiilor pariziene (1859 octombrie - 1861 noiembrie) dese călătorii la Berlin.

- 1860 noiembrie-decembrie. Apare la Berlin lucrarea de filozofie a lui T. M., *Einiges Philosophische in gemeinfasslicher Form* (Considerații filozofice pe înțelesul tuturor) vădit sub influența ideilor lui Herbart și Feuerbach. La 17 decembrie, în urma consultării lucrării *Einiges Philosophische ...* și după „o apărare verbală făcută înaintea facultății în mod briliant a opiniunilor originale”, Sorbona îi „concese titlul de licence es lettres”. În continuare Titu Maiorescu își va pregăti doctoratul cu teza: *La relation. Essai dun nouveau fondement de la philosophie* până la sfârșitul lui 1861 când va părăsi Franța.
- 1861 În ziua de 10 martie, Titu Maiorescu ține la Berlin o conferință (*Die alte franzosische Tragedie und die Wagnersche Musik* - țechea tragedie franceză și muzica lui Wagner) în folosul monumentului lui Lessing la Kamenz, repetată la 12 aprilie la Paris, la „Cercle des societates savantes” și reluată sub formă de comunicare, la 27 aprilie, din nou la Berlin, la Societatea de filozofie. La 28 noiembrie obține la Paris diploma de licență în drept, cu teza *Du regime dotal*. La sfârșitul anului 1861 T. M. se întoarce definitiv în țară, stabilindu-se la București. În ziua de 10 decembrie el începe ciclul de conferințe despre Educația în familie.
- 1862 Nume în magistratură (la 2 iunie), Titu Maiorescu este mai întâi supleant la Tribunalul Ilfov, apoi procuror; în același an se căsătorește cu Clara Kremnitz. Nume director (pe data de 3 decembrie) la Gimnaziul central sau Colegiul național din Iași și la internatul aceleiași școli; simultan, i se încredințează cursul de istorie la Universitate, cu tema *Despre istoria republicii romane de la introducerea tribunilor plebei până la moartea lui Iuliu Cezar* cu privire specială la dezvoltarea economico-politică.
- 1863 Titu Maiorescu publică la Iași *Anuarul Gimnaziului și Internatului din Iași pe anul școlar 1862-1863*; anuarul este precedat de disertația lui: *Pentru ce limba latină este chiar în privința educației morale studiul fundamental în gimnaziu?* La 28 martie se naște fiica lui Titu Maiorescu, Livia, căsătorită Dymysza, moartă în 1946. La 8 octombrie Titu Maiorescu este numit la direcția Institutului țasilian din Iași, care se cerea „fundamental reorganizat”. În vederea acestei misiuni, din însărcinarea ministrului instrucțiunii publice de atunci, Al. Odobescu, el va pleca într-o călătorie documentară la Berlin, întorcându-se la Iași la 4 ianuarie 1864.

Inițierea de către T. M. a ciclului de conferințe de răsunset „Prelecțiuni populare”, ciclul în care vor mai lua cuvântul P. P. Carp și V Pogor. Această preocupare răspunzând unei vocații, Maiorescu va continua, cu intermitențe, conferințele pe teme umanistice, în cadrul „Junimii”, până în 1881, Decan al Facultății de litere (din februarie până în septembrie), Rector al Universității ieșerice (din septembrie până în anul 1867).

1863-1864 Titu Maiorescu predă filozofia la Facultatea de litere din Iași. 1864 Iași înființează „Junimea”, a cărei personalitate reprezentativă, al cărei coordonator este Maiorescu; alături de el, membri fondatori: P. P. Carp, Șasile Pogor, Th. Rosetti, Iacob Negruzzi. Titu Maiorescu publică Anuarul Institutului Șasile Lupu, Școala normală Trei Ierarhi din Iași, pe anul școlar 1863-1864. În acest anuar Ion Creangă figurează ca premiant.

Apare broșura Regulile limbii române pentru începători, Iași, 18 p. Din octombrie 1864 până în aprilie 1865 Titu Maiorescu este suspendat din învățământul universitar și de la Școala normală, în timpul procesului calomnios înscenat de o grupare adversă de universitari ieșeni, în frunte cu N. Ionescu. Achitat, Titu Maiorescu va fi repus în toate drepturile sale.

1865 În cadrul „Junimii”, Titu Maiorescu își expune opiniile asupra scrierii în limba română, idei teoretizate apoi în studiul Despre scrierea limbii române.

1866 Volumul Despre scrierea limbii române, ed. I (cuprinzând partea I și a II-a). Înființarea Societății Academice Române.

Împreună cu o asociație de profesori, Titu Maiorescu întemeiază Institutul academic, care va fuziona în 1879 cu Liceul nou sub denumirea de Institutele unite (1879-1907).

1867 La 1 martie apare revista Convorbiri literare, organul literar al „Junimii”, faza ieșeană (1867-1885), avându-l redactor pe Iacob Negruzzi.

La 20 iulie Titu Maiorescu este numit membru al Societății Academice Române.

Apare primul studiu de critică literară al lui Titu Maiorescu, Despre poezia română, în Convorbiri literare (1), și separat în volumul Poezia română .

În Convorbirile literare din 15 septembrie V Alecsandri publică poezia Tânăra creolă, iar în nr. din 15 octombrie Cânticele comice, începânduși astfel colaborarea la această revistă.

1868 A Densusianu consideră că studiul lui Titu Maiorescu Poezia română este un plagiat din Estetica lui Fr. Th. Visscher, acuzație anulată de cercetătorii operei lui Maiorescu. Apare articolul limba română în jurnalele din Austria, în Convorbiri literare (II), articol care trezește o vie polemică în Transilvania. Tot Convorbirile literare (II) publică în contra direcțiunii de astăzi a culturii române și Aforisme de Titu Maiorescu.

1869 La 9 august se naște fiul lui Titu Maiorescu, Liviu, mort la 26 noiembrie 1872. Pe data de 12 august Titu Maiorescu demisionează din Societatea Academică Română, ca urmare a neaderării sale la etimologismul ardelean dominant în acest for.

Apare articolul Observațiuni polemice, în Convorbiri literare (III), răspuns la criticile trezite de studiul Poezia română. O cercetare critică.

1870 Numărul din 15 aprilie al Convorbirilor literare publică poezia lui Eminescu țenere și Madonă, marcând începutul colaborării poetului la această revistă.

Apare articolul Despre reforma învățământului public, în Convorbiri literare (IV) (studiul, neterminat, este revelator pentru ideile lui Titu Maiorescu în epoca aceea).

1871 Apare articolul Direcția nouă, în Convorbiri literare (V), studiul de consacrare a lui Mihai Eminescu.

Începutul carierei parlamentare a lui Titu Maiorescu, carieră de care se va lăsa antrenat în tot restul vieții.

1872 În iunie T. Maiorescu se întâlnește cu Mihai Eminescu la Botoșani, se pare că este prima lor întâlnire.

Apare continuarea articolului Direcția nouă, în Convorbiri literare (VI). 1873 Apare articolul Răspunsurile „Revistei Contemporane” în Convorbiri literare (VII), și, în broșură, Al doilea studiu de patologie literară. Răspunsurile „Revistei contemporane”, Iași.

1874 Titu Maiorescu părăsește Iașul, stabilindu-se la București. Face parte pentru prima oară dintr-un guvern între 7 aprilie și 29 ianuarie 1876 ca ministru la Culte și Instrucțiune Publică în cabinetul Lascăr Catargi. De notat, ca inițiative ale lui Titu Maiorescu, subvenționarea școlilor

române din Braşov, restaurarea bisericii de la Curtea-de-Argheş, organizarea publicării Arhivei Hurmuzachi, reorganizarea învăţământului rural, proiectul de lege publică (care, cu toate limitele lui, îşi avea meritele pentru dezvoltarea unui învăţământ ştiinţific) ş a.

Titu Maiorescu este propus ca membru al Societăţii „România jună” din Viena.

Apare primul volum de Critice, Bucureşti, Socec.

- 1876 Apare Logica, partea I: Logica elementară, Bucureşti, lucrare elocventă pentru studiul de 19 ani al lui Titu Maiorescu asupra acestei discipline filozofice. În Convorbiri literare (X), Aforismele pentru înţelepciunea în viaţă de Arthur Schopenhauer, trad. de Titu Maiorescu.

Titu Maiorescu este numit agent diplomatic la Berlin (31 mai, 2 iulie). 1877 Titu Maiorescu la conducerea ziarului Timpul (27 ian. - 23 apr.). 1879 Reintrarea lui Titu Maiorescu la Academia Română în ziua de 24 mai, instituţie reorganizată pe fondul Societăţii Academice, prin decretul din 29 martie 1879.

Apare ediţia a II-a a lucrării Regulile limbii române pentru începători (clasa a II-a primară), retipărită cu învoirea autorului de Ion Creangă, Iaşi, 20 p.

- 1880 Titu Maiorescu face parte din comisia Academiei pentru elaborarea proiectului ortografic, alături de Hasdeu, Alecsandri, Quintescu, sub preşedinţia lui Bariţ. La 8 aprilie Titu Maiorescu citeşte în sesiunea generală a Academiei proiectul noii ortografii a limbii române.

- 1881 Retragerea lui Titu Maiorescu din Comitetul Clubului conservator şi formarea grupării junimiste.

În Convorbiri literare (XI) apar articolele În contra neologismelor şi literatura română şi străinătatea.

- 1883 Apariţia articolului Despre progresul adevărului în judecarea lucrărilor literare, mai întâi în Almanahul Societăţii Academice „România jună” din Viena (în acelaşi nr. este publicat Luceafărul eminescian), apoi în Convorbiri literare (XVII).

Titu Maiorescu publică ediţia princeps Poezii de Mihai Eminescu, Editura Librăriei Socec & Comp. - Bucureşti. Titu Maiorescu motivează culegerea ca izvorâtă ... „dintr-un simţământ de datorie literară. Trebuiau să devie mai uşor accesibile pentru iubitorii de literatura

noastră toate scrierile poetice, chiar și cele începătoare ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a întrupa adânea sa simțire și cele mai înalte gânduri într-o frumusețe de forme, sub al cărei farmec limba română pare a primi o nouă viață". Numărul edițiilor de poezii ale lui Eminescu se ridică în timpul vieții lui T. Maiorescu la 10 (publicate în 1883-1913).

- 1884 Începând cu data de 110 octombrie Titu Maiorescu își reia cariera didactică în cadrul Universității din București (după 13 ani de la destituirea sa din învățământ de către ministrul Cristian Teii) ținând cursuri de Logică și Istoria filozofiei (germane, franceze, engleze) în secolul al XI.Xlea, discipline pe care le va preda până în 1909.
- 1885 Apare articolul Comediile dlui I. L. Caragiale, în Convorbiri literare (XIX). Din acest an Convorbirile literare apar la București.
- 1886 În Convorbiri literare (XX) apar articolele Poeți și critici și În lături! (articol scris cu prilejul apariției lucrării lui A. Densusianu, Istoria limbii și literaturii române, Iași 1885). În decembrie începe divorțul lui Maiorescu de soția sa Clara, n. Kremnitz, care părăsește România.
- 1887 Titu Maiorescu se căsătorește cu Ana Rosetti.
- 1889 Articolul Eminescu și poeziile lui, în Convorbiri literare (XXIII).
- 1890 Volumul Arthur Schopenhauer, Aforisme asupra înțelepciunii în viață, traducere de Titu Maiorescu. Articolul Asupra personalității și impersonalității poetului în Convorbiri literare (XXV).
- 1892 Se tipărește ediția Critice (1867-1892). Buc., Socec, în 3 vol. Articolul Asupra personalității și impersonalității poetului în Convorbiri literare (XXV). Titu Maiorescu publică Conștințieri? constituind replica lui la studiul lui C. Dobrogeanu-Gherea Personalitatea și morala în artă. 31 octombrie Titu Maiorescu este ales rector al Universității din București.
- 1893 Apare Anuarul Universității din București pe 1892-1893.
- 1894 C. Dobrogeanu-Gherea răspunde la articolul Conștințieri? cu Asupra esteticii metafizice și științifice.
- 1895 Conducerea revistei Convorbiri literare este preluată de o nouă formație redacțională: M. Dragomirescu, Ioan Bogdan, S. Mehedinți, P. P. Negulescu, C. Rădulescu-Motru, I. Al. Rădulescu (Pogoneanu), D. Evolceanu.

- 1897 Titu Maiorescu demisionează din funcția de rector al Universității din București.
Începe editarea Discursurilor parlamentare (vol. I și vol. II, în 1899 va apărea vol. III; în 1904 vol. IV, București, Socec, vol. V va fi tipărit în 1915 la Ed. Minerva, București).
- 1902 În Convorbiri literare (XXXVI) se publică articolul Oratori, retori și limbuți.
- 1903 Apare O rectificare literară (Eminescu), în Convorbiri literare (XXXVII).
Titu Maiorescu face parte din comisia Academiei pentru elaborarea unui proiect de revizuire a ortografiei (aprobată în 1880).
- 1904 Titu Maiorescu prezintă în sesiunea Academiei proiectul ortografic care recunoaște prioritatea fonetismului în scrierea limbii române. 1906 Se publică raportul asupra volumului: Octavian Goga, Poezii, Budapesta, 1905, în An. Ac. Rom., seria II, tom. XXVIII (1905-1906), apoi în Convorbiri literare (XL).
- 1907 Se publică rapoartele academice asupra volumelor: M. Sadoveanu, Povestiri, Buc., în An. Ac. Rom., seria II, tom. XXVIII (1905-1906), apoi în Convorbiri literare (XLI), și I. Al. Brătescu-Voinești, În lumea dreptății, în An. Ac. Rom., seria II, tom. XXIX(1906-1907), apoi în Convorbiri literare (XLI).
- 1908 Se tipărește ediția Critice (1866-1907), ed. completă, 3 vol., Minerva. 1909 În Convorbirilor literare (XLVIII) se publică Răspuns la discursul de recepție al dlui Duiliu Zamfirescu.
La 31 octombrie Titu Maiorescu se retrage din învățământ sub motivul limitei de vârstă.
- 1910 Sărbătoarea lui Titu Maiorescu la împlinirea a 70 de ani. Număr festiv al Convorbirilor literare, ănnănat lui Titu Maiorescu la 15 februarie de către Barbu Delavrancea; cu aceeași ocazie se tipărește la Suceava broșura societății vieneze „România jună” lui Titu Maiorescu.
- 1912 La 28 martie Titu Maiorescu este numit prim-ministru și ministru de externe.
- 1914 La 4 iunie se retrage din viața politică, pronunțându-se în continuare pentru o politică de neutralitate a României.
Iunie--octombrie Călătorie în străinătate; într-un sanatoriu din Heidelberg moare Ana Maiorescu.
- 1917 18 iunie/ 1 iulie Moare Titu Maiorescu, la vârsta de 77 de ani. E ănmornăntat la cimitirul Bellu din București.